

Bevrijd de deeleconomie

De deeleconomie is een hype. En zoals zo vaak met hypes wordt er te veel van verwacht en dreigen ze daardoor ook snel weer te verdwijnen. Dat is jammer, want de deeleconomie heeft geen wereldschokkende maar wel een welvaartsverhogende potentie. Mits de overheid durft te reguleren in het belang van de consument.

Het gaat in de deeleconomie om transacties tussen burgers die elkaar vinden via een online-platform. De transacties beogen het gebruik van een product, dat de aanbieder over heeft, te delen met de vrager, al dan niet tegen kosten. Er vindt geen overdracht van eigendom plaats. Voorbeelden van initiatieven uit de deeleconomie zijn het delen van overgebleven voedsel (bijvoorbeeld thuisafgehaald.nl), het delen van een slaapplek (Airbnb), of het delen van je auto (snappcar of blablacar).

De rol van de deeleconomie binnen onze economie is in wezen simpel. De onderbenutte productiecapaciteit van huishoudens wordt vermarkt. Overblijfselen worden opgemaakt. Dus minder afval en meer bestedingsruimte voor huishoudens.

Maar er is meer: in de sectoren waar de deeleconomie opkomt, wordt er namelijk vaak gewerkt met licenties. Denk bijvoorbeeld aan de taximarkt. Omdat die licenties tot overwinsten kunnen leiden, valt er voor de producerende consument het meest te verdienen in de deeleconomie van deze sectoren. De deeleconomie geeft consumenten een eigen disciplinerend instrument in handen. Overwinsten worden afgestraft. Maar sectoren hoeven er niet door te krimpen. Zo is Airbnb weliswaar een alternatief voor hotelovernachtingen, maar het is nog niet echt duidelijk of het aantal hotels nabij Airbnb-plekken zal gaan afnemen of juist gaan groeien door de toegenomen hipheid van de stad. De deeleconomie is in zekere zin het helpende zusje van de mededingingsautoriteit. Zodra een consument meer moet afnemen dan hij prefereert of zodra prijzen te hoog zijn door machtsmisbruik met licenties, zien we de deeleconomie opkomen.

Om de deeleconomie zijn zinvolle werk te kunnen laten doen, is het van belang dat het een peer-to-peer-business blijft en niet professionaliseert tot een business-to-peer-activiteit, zoals met de taxidienst Uber is gebeurd. Regulering moet voorkomen dat de deeleconomie het 'amateursniveau' ontstijgt.

De afbakening van het begrip (door Frenken *et al.*, 2015) is hierbij van belang. Zodra het niet meer huishoudens zijn die aanbieden maar bedrijven, worden de bestaande sectoren oneerlijk beconcurrereerd. Het gaat dan niet meer om onderbe-

SANDRA PHILIPPEN

Hoofdredacteur ESB

sandra.phlippen@economie.nl

nutting van de bestaande productiecapaciteit, maar om het opstarten van de productiecapaciteit. Dan hebben we het al snel over een verdienmodel waarmee bedrijven de wet proberen te omzeilen.

Er is ook regulering nodig die ervoor zorgt dat de online-platforms zelf niet hun rol van facilitator ontstijgen, met als gevolg alle klassieke monopolieproblemen van dien. Voor we het weten zijn de netwerkvoordelen van het eerste platform in een branche zodanig groot dat toetreding van concurrenten lastig wordt. Drempelloze toetreding is afhankelijk van Google – de moeder der platforms – die de Eurocommissaris mededinging tot publiek goed probeert te dwingen. Alleen als haar dat lukt, zullen concurrerende deeleconomie-platforms allen even makkelijk vindbaar zijn.

Vanuit economisch perspectief is er tot zover geen fundamenteel nieuw principe aan het werk in de deeleconomie. Vanuit sociologisch perspectief is er wel iets nieuws onder de zon. Vertrouwen heeft een nieuwe institutionele vorm gevonden: via ratings en feedback op het platform door grote groepen eerdere gebruikers, durven consumenten hun kwetsbare privé-momenten te vermarkten. Ga maar na: via Airbnb laten mensen vreemden 's nachts in hun huis, en via thuisafgehaald.nl voeden mensen hun kinderen met eten dat door een vreemde onder onbekende omstandigheden is klaargemaakt.

Terwijl vertrouwen in de 'oude economie' ontstond door herhaaldelijke sociale interactie, zien we nu dat vertrouwen ontstaat door de gedeelde ervaringen van grote groepen eerdere gebruikers. Onderzoek naar een van de eerste deeleconomie-platforms *couchsurfing* laat een fascinerende ontwikkeling zien. Naarmate online-platforms de betrouwbaarheid van een aanbieder preciezer kunnen weergeven, blijkt de interactie tussen de gebruikers meer steriel en minder sociaal te worden (Parigi en Cook, 2015). Het lijkt er dus op dat sociale interactie een middel is om aan betrouwbare informatie te komen en overbodig raakt als die informatie al beschikbaar is. Dat is jammer voor de velen die zich bij de deeleconomie aansloten vanwege de behoefte aan sociaal contact. Maar voor economen en andere sociale wetenschappers is het een snoepwinkel aan nieuwe inzichten over menselijk gedrag.

LITERATUUR

Parigi, P. en K. Cook (2015) *Trust and relationships in the sharing economy. Context*, 14(1), 12–19 (te verschijnen).

Frenken, K., T. Meelen, M. Arets en P. van de Glind (2015) *Wat is nu eigenlijk deeleconomie? Publicatie op www.mejudice.nl, 27 maart.*